

SODBA LAKOTA ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

(Pritožba št. 33488/02)

SODBA

STRASBOURG

7. december 2006

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Lakota proti Sloveniji

je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

gospod J. Hedigan, predsednik senata,

gospod B.M. Zupančič,

gospa A. Gyulumyan,

gospod V. Zagrebelsky,

gospod E. Myjer,

gospa I. Ziemele,

gospa I. Berro-Lefevre, sodniki,

in gospod V. Berger, sodni tajnik,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 16. novembra 2006

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 33488/02) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 31. avgusta 2002 vložil slovenski državljani gospod Matija Lakota (v nadaljevanju: pritožnik).

2. Pritožnika je od 13. oktobra 2005 zastopal gospod U. Ilić, odvetnik iz Ljubljane. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik je na podlagi prvega odstavka 6. člena Konvencije zatrjeval, da je bilo trajanje postopka pred domačim sodiščem, v katerem je bil udeležen kot stranka, predolgo. Navajal je tudi pomanjkanje učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolgim trajanjem sodnega postopka (13. člen Konvencije).

4. 13. septembra 2005 je Sodišče odločilo, da o pritožbi glede dolgega trajanja postopka in glede pomanjkanja učinkovitih pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči o dopustnosti pritožbe in o utemeljenosti zadeve.

DEJSTVA

5. Pritožnik je bil rojen leta 1944 in živi v Ljubljani.

6. Dne 18. oktobra 1994 je pritožnik začel delati za gospodarsko družbo IP Alprem (v nadaljevanju: IPA). Pogodba o zaposlitvi je bila podpisana 2. novembra 1994. 8. novembra 1994 je Delavski svet IPA ugotovil, da direktor ni imel potrebnih pooblastil za podpis pogodbe o zaposlitvi, in jo je razglasil za nično.

7. Dne 24. novembra 1994 je pritožnik proti IPA vložil tožbo pri Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani, v kateri je izpodbijal sklep delavskega sveta ter zahteval izplačilo plače.

Dne 16. oktobra 1995 je sodišče opravilo obravnavo, saj se tožena stranka ni zglasila pred sodiščem niti ni poslala odgovora na tožbo.

Dne 4. decembra 1995 je sodišče opravilo obravnavo in zahtevalo od tožene stranke, naj predloži dokumentacijo.

Dne 31. januarja in 13. marca 1996 je sodišče opravilo obravnavi.

Po zadnji obravnavi je sodišče izdalo delno sodbo in ugodilo pritožnikovemu zahtevku, razveljavilo izpodbijani sklep in naložilo, da se pritožnik vrne na delovno mesto vodje finančnega oddelka. Odločitev o višini denarne odškodnine je bila odložena. Sklep je bil pritožniku vročen 19. avgusta 1996.

8. Dne 2. septembra 1996 se je IPA pritožil na Višje delovno in socialno sodišče.

Dne 7. maja 1998 je sodišče delno ugodilo pritožbi in naložilo, da se pritožnika prerazporedi na delovno mesto, ki ustreza njegovi izobrazbi in izkušnjam. Sodba je bila pritožniku vročena 5. junija 1998.

9. Dne 1. julija 1998 je IPA vložil revizijo zoper sodbo sodišča druge stopnje na Vrhovno sodišče, 3. julija 1998 pa je revizijo dopolnil.

Z 22. julijem 1998 je bil pritožnik razporejen na čakanje na delo, ker se je zoper IPA začel postopek prisilne poravnave in je gospodarska družba zniževala število zaposlenih.

10. V vmesnem času je 1. julija 1998 Delovno in socialno sodišče v Ljubljani opravilo obravnavo v zvezi s preostankom pritožnikovega zahtevka. Obravnava je bila preložena, postopek pred Vrhovnim sodiščem pa je še tekel.

Dne 8. junija 1998 je IPA prerazporedil pritožnika na njegovo delovno mesto.

Dne 22. decembra 1998 je sodišče zavrnilo revizijo. Sklep (pravilno: sodba) je bil pritožniku vročen 18. februarja 1999.

Dne 7. avgusta 1998 je bil pritožnik opredeljen kot presežek.

Dne 3. marca 1999 je Delovno in socialno sodišče v Ljubljani opravilo obravnavo in naložilo toženi stranki, naj izračuna znesek dolgovane pritožniku neizplačane plače.

Dne 15. aprila 1999 je pritožnik vložil pripravljalo vlogo.

Dne 16. aprila 1999 je sodišče opravilo obravnavo, na kateri je pritožnik dopolnil

svoj zahtevek. Posledično je bila obravnava preklicana, da bi se toženi stranki omogočilo čas za pripravo odgovora.

Dne 19. maja 1999 je sodišče opravilo obravnavo in se odločilo za določitev izvedenca finančne stroke za izračun dolgovane plače. Izvedenec je mnenje dostavil 29. junija 1999.

Dne 19. julija 1999 je pritožnik vložil pripravljeno vlogo.

Dne 20. oktobra 1999 je sodišče opravilo obravnavo in na zahtevo tožene stranke od določenega izvedenca zahtevalo dodatno mnenje. Izvedenec je dodatno mnenje dostavil 16. novembra 1999.

Dne 26. januarja 2000 je sodišče opravilo obravnavo, pritožnik pa je dopolnil svoj zahtevek.

Dne 18. februarja 2000 je sodišče opravilo obravnavo in izdalo sodbo, s katero je delno ugodilo pritožnikovim zahtevkom.

11. Dne 14. marca 2000 se je IPA pritožil na Višje delovno in socialno sodišče.

Dne 24. novembra 2000 je sodišče delno ugodilo pritožbi in vrnilo zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje.

12. Dne 14. marca 2001 je Delovno in socialno sodišče v Ljubljani opravilo obravnavo in s sodbo razsodilo enako kot 18. februarja 2000.

13. Dne 7. junija 2001 se je IPA pritožil na Višje delovno in socialno sodišče, ki je 17. septembra 2001 ugodilo pritožbi in ponovno vrnilo zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje.

14. Obravnava na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani, razpisana za 16. januarja 2002, je bila preložena, ker se je nista udeležila tožena stranka in njen zastopnik.

Dne 6. in 29. marca 2002 je sodišče opravilo obravnavi in med drugim zaslišalo izvedenca. Sodišče je izdalo sodbo, s katero je razsodilo enako kot v sodbi z 18. februarja 2000.

15. Dne 4. junija 2002 se je IPA pritožil Višje delovno in socialno sodišče, vendar pa ni plačal sodne takse. Posledično je 1. julija 2002 sodišče ugotovilo, da je pritožbo umaknil.

16. Dne 5. julija 2002 se je IPA pritožil zoper ta sklep na Višje delovno in socialno sodišče, ki je pritožbo zavrnilo 17. oktobra 2002. Sklep je bil pritožniku vročen 12. novembra 2002 in je postal pravnomočen mesec dni kasneje.

17. Dne 4. septembra 2002 je bil zoper IPA začet stečajni postopek.

18. Dne 9. marca 2006 je Okrožno sodišče v Ljubljani v stečajnem postopku odločilo, da je mogoče iz stečajne mase plačati 0.806% zahtevkov upnikov.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

19. Pritožnik se je pritožil zaradi nerazumno dolgega trajanja postopka. Skliceval se je na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

20. Vsebinsko je pritožnik nadalje navajal, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih sodnih postopkov, niso učinkovita. 13. člen Konvencije določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Dopustnost

21. Vlada se je sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva.

22. Pritožnik je izpodbijal to navedbo in trdil, da domača pravna sredstva niso učinkovita.

23. Sodišče ugotavlja, da je obravnavana pritožba podobna zadevam Belinger in Lukenda (Belinger proti Sloveniji (odl.), št. 42320/98, 2. oktober 2001, in Lukenda proti Sloveniji, št. 23032/02, 6. oktober 2005). V teh zadevah je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je pritožnik imel na voljo, niso bila učinkovita. Sodišče opozarja na ugotovitve v zadevi Lukenda, da predstavlja kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki izhaja iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema.

24. Kar zadeva obravnavano zadevo, Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi morale Sodišče to zadevo obravnavati drugače od uveljavljene sodne prakse.

25. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerih koli drugih razlogov. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost zadeve

1. Prvi odstavek 6. člena

26. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 24. novembra 1994, na dan, ko je pritožnik vložil tožbo pri Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani, in se končalo 12. novembra 2002, na dan, ko je postal pravnomočen sklep Višjega delovnega in socialnega sodišča. Trajalo je torej skoraj osem let in en mesec na treh stopnjah sojenja. Zaradi vračanja zadeve v novo sojenje so bile odločitve sprejete na skupaj desetih stopnjah.

27. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim Frydlender proti Franciji [GC], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

28. Sodišče zaradi števila stopenj, udeleženih pri odločanju, ne more šteti, da so v obravnavani zadevi sodišča bila neaktivna. Nasprotno, do zamude v obravnavani zadevi je prišlo tudi zaradi ponovljenega sojenja. Čeprav Sodišče ne more presoјati pravne kakovosti odločitev domačih sodišč, pa vendarle meni, da lahko take ponavljajoče se odredbe v istem postopku razkrivajo resne pomanjkljivosti sodnega sistema, ker se vrnitev pogosto odredi kot posledica napak nižjih sodišč (gl. na primer Wierciszewska proti Poljski, št. 41431/98, odstavek 46, 25. november 2003).

29. Po proučitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s sodno prakso Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje postopka v obravnavani zadevi predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

30. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zahteva, da se zagotovi učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatrjevano kršitev zahteve po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena (gl. Kudła proti Poljski [GC], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. Lukenda, naveden zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

31. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnik mogel pridobiti odločbo, na podlagi katere bi lahko uveljavljal svojo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

32. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Premoženjska škoda

33. Pritožnik je zahteval 73.806 EUR (eurov) za premoženjsko škodo.

34. Vlada je zahtevku oporekala.

35. Sodišče ugotavlja, da je postopek, na katerega se je nanašala pritožba, končan. Sodišče nadalje opozarja, da bi bil mogel pritožnik zahtevati odškodnino za premoženjsko škodo, ki je nastala zaradi nerazumno dolgega trajanja postopka, po koncu zadevnega postopka (Lukenda, naveden zgoraj, odstavek 54 in 59).

36. Sodišče ocenjuje, da lahko pritožnik uveljavlja svoj zahtevek za premoženjsko škodo pred domačimi sodišči iz zato v tem delu zavrača njegov zahtevek.

B. Nepremoženjska škoda

37. Pritožnik je v zvezi z zahtevkom za pravično zadoščenje zahteval nepremoženjsko škodo, vendar je prepustil določitev višine odškodnine Sodišču.

38. Vlada je zatrjevala, da zahtevek ni dovolj opredeljen in podprt z dokumentacijo.

39. Sodišče ocenjuje, da je pritožnik gotovo utrpel nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku mu po tej postavki Sodišče prisoja 1.200 EUR (eurov).

C. Stroški

40. Pritožnik je zahteval tudi 1.500 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem.

41. Vlada je zatrjevala, da zahtevek ni zadostno sprecificiran.

42. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. Sodišče ugotavlja, da pritožnik, ki je imel od takrat, ko so bili njegove pritožbe posredovane Vladi, pravnega pooblaščenca, ni specificiral svojega zahtevka in zagotovil potrebne dokumentacije, kot to zahteva 60. člen Poslovnika Sodišča.

43. Sodišče ugotavlja, da so pritožniku v postopku gotovo nastali določeni stroški. V obravnavani zadevi tako Sodišče ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožniku razumno prisoditi znesek 800 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

44. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. razglaša, da je pritožba dopustna;

2. razsoja, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;

3. razsoja, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;

4. razsoja

a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 1.200 EUR (tisoč dvesto eurov) za nepremoženjsko škodo in 800 EUR (osemsto eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;

b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedene zneske linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;

5. zavrne v preostalem delu pritožnikov zahtevke po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 7. decembra 2006 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Vincent Berger John Hedigan
sodni tajnik predsednik senata